

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BÁNFFI ház emeletében.

Megjelen e lap hetenként kétszer u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 Ára évnegyedre 3 ft. 6 sz. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. elődj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
 A nyilatkozó cikkek sora után 25 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, ápr. 10.

(D) Feltűnő lehet a figyelmes olvasó előtt azon különböző felfogás, melyet pesti és bécsi lapok legutóbbi bizottmányi üléseink jellemzése körül kiütettek.

A napokban egyik bécsi lapban azt olvasuk, hogy a provisorius bizottmányok most is a merev tagadás terén maradtak; míg a „Független“ idej 82-dik számában egészen ellenkező felfogással ezt írja: „Erdély fiainak jutott ama sajnos végezet, hogy tévedésök eredményét, politikai hibájok kimaradhatlan büntetését nyomban tapasztaljuk; de Erdély intelligenciájának jutott másfelől azon bátorság és dicsőség, hogy a körülmények sürgős voltával számot vetve, a tevékenység terére lépjen. E fordulat annyival több elismerést érdemel, mert egy divatos s a népszerűség minden esábjaiat környezett rögeszmének bator visszautasítása s mert azon férfiaknak, kik jelenben oly ildomos tevékenységet tanúsítanak, előbb saját téveszméikkel kelle hogy kerülhetlenül szakítsanak.“

E szerint tehát míg a bécsi lapok azt hiszik, hogy Erdély a merev-ellenmondás terén maradt, a „Független“ azt hiszi, hogy előbbeni magatartásunkat megbántuk és józanabb gondolatra térünk.

Azt hisszük, mind a két nézet téves.

Nekünk, habár elismerjük azt, a mit a „Független“ állít, hogy az anyakirályság befolyással volt magatartásunkra, a mennyiben hasonló jogosultság, hasonló felfogást teremt; de kérelmetlen viszonyaink közt általában mindig örömet kerestük volna a közvetítő utakat.

1861-ben alakított megyebizottmányaink nagyon kevés helyt tültoztak, habár akkor egy lázas korszak befolyása s a gyors események nem engedtek elég időt a hideg megfontoláshoz; de bizottmányainknak nem adatott meg azon közvetítő út, mely megmaradásuk egyik sarka lehetett volna, s mely által a megyei autonómia egyik alapját, az igazságszolgáltatást úgy alkalmazhatták volna, hogy abban a megyék benszüllött jobb képességei részt vehessenek. Esedeztek mindenütt az országbírói értekezlet, vagy a kormány-széki értekezlet alkalmazására; egyiket sem nyerték meg. A folyamatban hagyott osztrák törvényeket a megyék intelligenciája nem ismer-te, nem ismeri; megtanulására nem vehetett fáradságot, de idő sem volt arra, mert mindig úgy volt, hogy a kormány már a másik hónapban hívja össze az országgyűlést, s egy két hónapi forgalomért ki tanulhatott volna meg annyi új törvényt?

Ez volt az egyik pont, a mi helyzetünkét végtelenül terhesítette.

Másik terhes állás volt a megyéknek, hogy az adó-fölszedést, mely 1848 előtt sem tartozott a megyei tisztviselők, hanem az adó-hivatalok körébe, most a tisztségekre veték, holott Erdélyben kormányzásnak éppen azért, hogy az adót régen sem a tisztviselők szedték, sokkal szerencsésebb antecessoriája volt arra, hogy e kérdést kiegyenlítse, mint Magyarországon. Erdélyben a pénzügyi hivatalok a falusbírók, s késedelem esetében patkópénzes katona executio útján szedték fel az adót. Ennek fönttézése a kinevezett provincia- lis commissariusok dologúres óráira foglalkozást adhat vala. Az adókezelés orgánja most egészen a kormány hatalmában állott, a meghagyott császári pénztári hivatalok által, s ez átmeneti idők alatt is azok szedhették volna fel az adót.

A mi a bizottmányok felfüggesztése után az utolsó szolgabíróig mindenkit lemondásra kényszerített, s mit a „F.“ nevetségesnek lát,

az legkivált azon intézkedés volt, hogy a peres ügyek helyegadóijára nézve magok a tisztviselők tettek felelőssé. Hány ismerte közülök az ős szokásainktól egészen idegen bélyegtörvényt? E terhes kérdést az átmeneti időkre lehetett volna könnyíteni az erdélyi törvényszékeknel divatozott ügyvédi székek által, hová a helyeg-illetkekezés végett kell ellenörködésről lehetett volna gondoskodni. Így lehetett volna mindenütt az átmenet kényszerítő szükségét a visszaalakuló alkotmányossággal, s a tisztviselők alkotmányérzetével kiegyenlítőzni.

Győződjék meg a „Független“, hogy Erdély bizottmányai 1861-ben is elég mérséklettel és megfontolással bírtak volna, az ily előzékenységet segítő közbenjárásukkal megköszönni.

Vizsgálja figyelmesen, és most sem gyúltak többé a bizottmányok, mint akkoron; csak hogy most a kérdés stadiuma változott, mert az akkori bizottmányok oly udvari utasítás alapján állítottak volt be, mely a királyság e részbeni törvényeivel egyezett, s a megyék teljes jogát bírták; a legutóbbi bizottmányok pedig ha nem is elemeiknek összeállítására, de a megválasztási módra nézve törvényüktől eltértek, hatáskörük pedig megszorítottak.

Mikor ezen provisorius bizottmányok utasításai előbb kiadtak, Erdély intelligenciájának véleménye megoszlott. Az előbbi bizottmányokat szervező főispáni utasítás akkor még nem volt visszavonva, a mi csak a Belső-Szolnokmegyéhez intézett leiratban történt. Sokan azon nézetet voltak akkor, hogy a bizottmány tagjai jelenjenek meg, de semmihez sem szólva protestáljanak, s a gyűlést hagyják ott. Ez lett volna a merev ellenállás. Lapjaink azon nézetet fejtették, hogy a magyar polgár, mint a szent korona tagja a törvények melletti repraesentatio egyéni jogával is bír, és így az ideiglenes bizottmányok terére, mint egyesek oda állhatnak az illetők, s bajaink felfogásáról kérények útján felvilágosíthatják a főhatalmat, s így megtéve a mit egyéni felelősségünkre tehetünk, rendre-rende alkotmányos állapotunkba való visszahelyeztetésünkön segíthetünk. Az első provisorius bizottmányok közül alig egy-kettő követte a merev ellenállást. A legnagyobb rész akkor is megállott a bizottmány terén, elhallgatá a felolvasott rendeleteket, s repraesentált ő Felsőséghez a provisorium megszüntetése iránt. Szórol szóra ezt tették a legközelebbi bizottmányok is, és mit sem többet. E részben csak is Küllüll- és Hunyadmegye mentek belebb, a mennyiben hivatalnokokat egy értelemmel választottak, de ez helyi viszonyok következménye lehet. Ők, úgy lehet, találtak mostani kívánatokra alkalmas vállalkozókat, kikről egyszersmind egyénileg felelhetnek. Erdély magatartása tehát nem változott, Erdély nem ellenszegülő, hanem passiv állást foglalt el; de ez nem volt visszautasító passivitás s megyéinknek az uralkodó Fölségbe helyezett bizalma nem esökkent, sőt folyvást reméltünk; s bizonynyal, hogy ha a kormányzás azon közvetítéssel állott volna Erdély magatartása elébe, mely b. Kemény korlátnoksági elnöknek irányul szolgált, a „Független“ kevesebb joggal mondhatná, hogy Erdély intelligenciája új s még fejletlen elemnek hagyta át megüritült helyét, s elveszté azon befolyást, mely őt nemcsak mint magyart, hanem mint az ország legintelligensebb s legvagyonosb részét megillette; s kérdésen kívül akkor Erdély magyarsága is meggyőződésén nem változtatva, politikai hivatásának s hazafi kötelességének eleget teendőt, miképp

ezután is eleget teend s nem változtatandja meggyőződését.

Mi tehát szemben ama két szélsőbb nézetel most is csak azt állítjuk, hogy Erdély két utóbbi provisorius bizottmányainak magatartása közt semmi lényeges különbséget nem látunk; a mik történtek, már az előbbi provisorius bizottmányt megelőző értekezleteken is el voltak mondva, sok volt már akkor az idő és helyi körülményekre utalva, s gróf Teleki Domokos ő mlga már akkor éppen úgy vezette a belső-szolnoki bizottmány irányát, mint mostan hasonlóan igyekeztek eljánni másol is. Sok szomorú alkalmunk volt már nehéz alkotmányos küzdelmekre, s eleget tanultunk. Erdély belátta legelőbb is, s belátja most is, hogy az egyed-polgári tevékenység bizonyos fokáig haladhat előre a kormány provisorius intézkedéseinek az alkotmány visszaállítása felé haladó útja egyengetésére, a nélkül, hogy ez által valamely törvénytelen állapot törvényessé legyen szentesítve. Erdély tudja, hogy ezen általános felfogás körén belül mennyit tehet, mennyibe elegendhetik, és hogy meddig terjedhetnek ki a közvetítés határai.

Atelekkönyv Erdélyben.

E czim alatt S. f. az „Ország“-ban egy cikksorozatokat indított meg, a melyben többek közt mondja:

Nálunk három különböző természetű birtokot kell még egy ideig — jogi tekintetben — megkülönböztetnünk: 1) a nemesi vagy volt kiváltságos, 2) a polgári vagy is városi, 3) a volt urbéres birtokot. A városi vagy is polgári birtok talán legkevésbé nézve valamint előzött, ugy most sem forog semmi legkisebb akadály.

A volt kiváltságos osztály illetőleg is megszüntek az ősiség eltörlése óta az okok és tekintetek, melyek az illetők tényleges birtokára, vagy „virtualis successio“-jára nézve titoktartást követeltek.

A mi végre a felszabadult birtokot vagyis az egykori földesur és jobbágya közt még létező birtokbeli egyenlenségeket illeti, ezek befolyának ugyan a telekkönyv létrehozására, a mennyiben sok urbéri per még nincs végleg befejezve, jóllehet az ily ügyek megindítására kitűzött határidő már harmadizben meghosszabbított; kevés tagosítás van keresztül vive s még kevesebb közhely elosztva stb. azonban mind e körülmények elháríthatlan akadályul nem szolgálhatnak s ily nagyhorderejű sürgős országos ügy várva-várt rendezését egyes magán perek kimenetelétől s befejezésétől függővé tenni, még sem lehetne, nem volna szabad.

A halogatás már is kiszámíthatlan károkat okozott s okoz naponként számtalan egyesek s az ettől elnem választható magasbb nemzetgazdászati állami érdekeinek is; minek meg-gondolása még szembetűnőbb teszi ama tömördek költségeit és munkafecsérlet, mely a birtok-állapot kitisztázása végett akár az adó, akár a tulajdoni jog tekintetéből a lefolyt évtized alatt eszközöltetett.

Végül csak szemügyre, bányász és hány hivatal vette kezébe s vizsgálta meg ez ország részben a fekvő vagyont illető birtokozimét.

Az urbéri kárpótlások igazolásával megbízott s 1859-ben fölszlatott mozgó bizottmányok tömördek költségbe kerültek, de ki is tisztáztak sok urbéri ügyet, melyek a reájok következők urb. tvszékek előtt többé szóba nem hozhattak; azonban, az említett bizottmányok által összegyűjtött s a birtokozimét tárgyazó anyag még azon részét sem vette át semmi telekkönyvet előkészítő hatóság, melyre nézve egyik fél sem támasztott kétséget. A volt urbéresek háborítlanul elidegenítették földjü nagy részét, mert nem tettek legalább a kárpótlási ügy tökéletes befejezéséig szülő komoly ellenintézkedések, mi miatt a végleges kárpótlás kiszámításánál tömördek baj fog előfordulni. Senki sem kísérté az ebeli birtokváltozásokat s ennél fogva a nevezett hitelesítő bizottmányokra fordított költség s azok munkásságának eredménye részben legalább veszendőbe ment.

Igy vagyunk a kadasztrális felszólamlások vizsgálatával felruházott igazgatóságokkal is.

Ezek ugyan kiválóan csak az osztályokkal s a természetesenem rovataival foglalkoznak, melyekbe az illető földek soroltattak; de foglalkoznak, nem bírólag ugyan, hanem mégis tüzetesen, minden egyes földrészt jog czimével is, a mennyiben csak ugyan mindenkinek érdekében áll, hogy más földjeért adót ne fizessen.

Tudunk s pedig számos helységeket, melyekben a felszólamlás már megtörtént; de a hol a catastrális biztos ismét eltölthetne egy pár hetet, míg kimutatásait a tényleges állapottal ismét összehangzásba hozná, annyi már a birtokváltozás. Így megy kárba az ezen eljárásra költött pénz és idő egy része is. Miért? Mert az erdélyi részekben nem létezik hatóság, mely a nyilvántartást kezelné. A letűnt rendszer alatt megkísérlették ugyan e munkával megbízni a járási és adóhivatalokat, ezek azonban semmit sem tettek s így e fontos ügy teljesen el lön hanyagolva.

Most a dézma- és urbéri végleges kárpótlás verificatioja van szönyegen. A volt urbéres fekvőségeinek birtokozime e szerint harmadszor kerül vizsgálat alá. Vajjon ismét minden maradandó haszonnélkül a többször említett telekkönyv előkészítésére nézve?

Avagy oly gazdagok vagyunk-e mi, hogy mindenre négyszer költözhünk?

Nem csak az adózók már már fenéig kitűrtt erszénye, hanem a közigazgatás s a közjó országos érdeke is megkívánja, hogy minden rokonemű munkálatok egyesíttessenek, s a kezeles egyszerűsítették, ha egyebért nem, legalább a czél könnyebb s gyorsabb elérése tekintetéből, s valóban bajos volna megérteni, miért ne lehetne egyesíteni ama három eljárást ugyanazon fekvőség, ugyanazon birtokozimét illetőleg akár az adóalap, akár az urb. kárpótlás, akár pedig az országos hitel érdekében kelljen azt constatálni.

Que sunt aequalia tertio, sunt aequalia inter se.

Eltelt az esztendő kedve teltek tan egy két javíthatlan bécsi centralistának abban, hogy számunkra még mind nem szűletik meg a telekkönyv hasznos institutioja, s ennél fogva az is meglehet, hogy még egy ideig szűken fog ereszen a hitel üditő forrása részünkre; ámde a végeredmény a közkinestarra nézve sem lesz kedvezőbb.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Maros-Vásárhely, apr. 10.

Ritka tünemény egyes ember életében, hogy választott hivatali pályáján felszázados költeimét híven teljesítse s még ritkább, hogy felszázad alatt szakadatlanul azon helyen és körben munkálhasson, érdemei teljes elismerése közepette, hol először lépett a pályasorompó közé. Az ily hosszú úttal s munkássági képességgel megáldott férfi iránt a legnagyobb megiszteltetést s tetteleges hálaát tanúsítani felhívatva van azon kör, melynek érdekei s java előmozdításában nehezült az évek terhe az illetőnek vállaira, különösen oly pályán, mely az öröm és bánat aránytalanul váltakozó jeleneteivel gazdagon behintve, a lélekélet minden erőt a legnagyobb mérvben vesz igénybe.

E ritka tünemény, helyesben, szerencsében részesült e város hely. hiti egyházközsége, melynek egyik lelkesze t. t. Hegedűs Lajos ur szép hivatása 50-ik évét pár hó mulva bevégzendí, mit egy hasonlóan hosszú élettel megáldott egyházképviseelő mlgos Nagy József ur becses figyelmével kísérvén, a legközelebbi husvét másodnapján tartott egyházképviseleti ülésben lelket és szívet egyaránt megható indítványt terjesztett elő. Valóban sajnálom, hogy egyszerűt, de egyszerűségében bármely szónoki művészzel alkotott beszédnél éke- sebben hangzó rövid és méltóságteljes beszéd szórol szóra nem közölhetem. Tartalma azonban röviden ez volt: „Három század óta az első eset egyházunkban, hogy annak lelkesze 50 évig valódi buzgósággal, a papi magas hivatásnak megfelelő jellemmel hirdesse az Ur igéit; e ritka szerencse jutott osztály- részül egyházunknak tiszt. Hegedűs Lajos ur személyében, ki ha voltak örömeink, azokban is, de keserőségeink- és szenvedéseinkben e hosszú idő alatt bőven osztozott. Méltán meg- érdemli egy ily hív szolga, hogy iránta tet- teleges hálaátkat tanúsítsuk, annyival inkább, mivel ezáltal egyházunk díszét, méltóságát öregbítjük, s midőn agg lelkeszünket meg- tiszteljük, akkor egyházunkat nem csak helyben

megtiszteltetésben részesítettük. Ezeket átgon-
dolván indítványozom, hogy t. t. Hegedüs La-
jos ur, mint 50 éves papunk helyettesek
nyugalomba egész fizetéssel s jelenlegi szál-
lása meghagyásával. E vallásos kegyelet-
szózatú indítvány egyhangulag örömmel fog-
adtatván, határozattá lön s felsőbb megerősít-
és alá fölterjesztése kimondatott. Valamint
egyhangulag elfogadtatott Sz. S. képviselőnek
azon indítványa is, hogy e ritka jelenet tem-
plomi ünnepélyvel örökíttessék. Mindezen
végzésekről pedig, B. S. tanár indítványa
alapján, a tisztelt agg lelkész e képviselői
küldöttség által átnyújtandó okmányban fog
értesíteni.

A kegyelet e szép eseménye által ket-
tősen ünnepel a nevezett egyház képviselő-
sége husvét másodnapját, s e napon az egyház
diszét s méltóságát jelző egyik örökemlékü
szobrot állítja fel! Engedje az ég, hogy e rit-
ka megtiszteltetésben részesült agg lelkész,
még sokáig élvezhesse érdemei méltó jutal-
mát!!!

n. m.

Egerbény, mart. 30.

Tisztelt szerkesztő ur! Jelelt adan-
dó annak, hogy még mi is élünk, habár a nagy
világ oly keveset tud is mi rólunk, hogy tán
még csak említésre méltónak sem tart az élet
színpadán: bátorvagyon tiszteltetlenségű főkéni so-
rainak becses lapjában közlésére.

Folyó év jan. 25-én és febr. 8-án olvasó
egyletünk javára zártkörű táncszármazást tar-
tott, melyben táncztermünk nagyságához ké-
pest mind a két ízben meglehetősen származ-
tak részt kint vidékünk ügybarátai és barátai.

Tiszta jövedelem bejött 55 ft. o. é.; ebből
50 kiis adatott kamatra. — A mi kevés pénz-
zünk addig még volt, abból 20 ft. könyvek
vásárlására fordított, minek következtében
költéseink fedezésére alig maradt egypár fo-
rintunk; azonban még sem csüggedtünk el ol-
vasó egyeletünk fennállhatása felett; mert tag-
társaink mindegyike a legnagyobb áldozatkész-
séggel viseltetik egyeletünk iránt, annyira,
hogy ha a szükséges lapok meghozatala a
résztvevők megkötöttségét venné is igénybe,
még sem szűnnék meg egyik is tagja lenni az
egyletnek.

Az igaz és jó ügynek ily barátai lehetet-
len, hogy hajótörést szenvedjenek az élet ten-
gerén; azért tehát nem is ijedünk vissza, a
nemes utoni haladást gátolni törekvők előtt,
hanem haladunk a célfelé, magunknak mind
több több lelki kincseket szerzünk, hintvén
azoknak hasznos voltát a nép között is, buz-
dítván őket gyermekeink tanítására.

Törekvésünk úgy hiszem nem is fog siker-
 nélkül maradni; mert iskolánk állása szép re-
ményteljes kecséget gyermekeink nevelésére
iránt.

Megerősíti bennem ezen reményt a múlt hó
febr. 26-án tartott iskolai közgyűlést is, mely
alkalommal a gyermekek, kik 66-an voltak,
oly közmegelegedést érdemlő eredményt mu-
tattak fel, mely dicséretükre vált mind a gyer-
mekeknek, mind pedig lelkes tanítóknak u. m.

t. Székely Dániel és Menasági Ferencz urak-
nak, kik közül az első a magyar nyelvet írás-
sal és olvasással összekötve, föléli és táblái
számvetést, fogalmazást, az ő és újszövetséget,
földrajzot, magyartörténelmet, terményrajzot és
az éneket köta ismertetéssel tanítja; az utóbbi
pedig a németnyelvet és szőpírást vezeti.

Azt gondolom, nem fogok vétetni sem a
tanítás, sem lelkes tanítóink ellen, ha az exa-
men folyamat kissé bővebben ismertetem meg
e lap tisztelt olvasóival, kik ha figyelemmel
olvassák azt, lehetetlen fel nem ismerniük abból
egy igen tippintatos tanítási módot, melyet
még hazánkban, ha igenis, de nagyon kevés
néptanító gyakorol.

A közgyűlést febr. 26-án reggeli 8 óra-
kor kezdődött. — Kezdetéről azonban, csak ké-
sőbbre jelenhetvén meg, midőn az ő és újszö-
vetségből vizsgáltattak meg a gyermekek, csak-
is hallomásból irhatom azt, hogy a censura
egy énekel és gyermekek által elmondott szép
alkalmazott könyvvel kezdett meg.

Az ő és újszövetségből a kérdéseket a ma-
gyar tanító intézte a gyermekekhez, mire a
gyermekek igen értelmesen feleltek a nélkül,
hogy legkevésbé is ragaszkodtak volna a
könyvhöz. — Itt kiittint az, hogy a gyermekek
elbeszélési modorban tanultak a tanító után,
a mely uton a gyermek mindent a legjobban
és könnyebben felfoghat.

Hogy pedig a tanítás elbeszélési modor-
ban történjen legyen, meggyőződött különösen az
is, hogy a tanító a kérdéseket nem a könyv-
ből olvasta ki, hanem saját eszméjéből merít-
te azokat a gyermekek felfogásához mérve,
és csak akkor tett kérdéseket, midőn látta,
hogy a gyermekek a történet folyamatát kérdés
(vagy utbaigazítás) nélkül elvégezték.

Az ily móddal tanítás nem csak hogy sok
időt kíván, de a tanítandókra való előkészítélet
is nélkülözhetetlen kelléke a tanítónak. Ezt
pedig a tanítók csak úgy tehetik, ha az
élet szükségéitől kényszerítve nem lesznek, az
előkészítéletre kívánt időt elmulasztani az
anyagokért; ajánlandó lenne tehát az illető ha-
tóságoknak, egyházaknak, hogy gondoskodjanak
a tanítók nagyobb díjazásáról; mert oly
csekély díj mellett lehetetlen a legjobb tanító-
nak is kedvet találni a tanításra, inséggel lát-
ván küzdeni családját.

Erről azonban most nem szölok többet, az
illetőkre bízván a megkívántat gondoskodást;
hanem folytatom az elkezdett censura folya-
matát, a midőn következett az olvasás. — Olyan
kis gyermekekkel, kik alig ismertek még az
írás, csak kezdők lévén, a fekete tábláról
a három négy söt 5-6 tagu szökat is kiolvasták;
még pedig ily móddal: felír a fekete
táblára egy betűt, melyet már a gyermekek
ismernek s azt velük hangoztatja mindaddig
míg egy más betűt leírt, ekkor a gyermekek
azt kezdik hangoztatni, míg egy harmadikat
ír s így tovább. — Megjegyzendő az, hogy a
hangokat egymáshoz oly simán észrevétel nélkül
olvasztják, hogy legkisebb hangszakadás sem

tetszik meg. Midőn a gyermekek a hangokat
egymáshoz jól illesztetni tudják, akkor a szó-
tagokat is megismerteti velök, s kitéti azok
közé az illető kötvonalat.

Ezen tanításmódot követi a nevezett tanító
ur a tanításnál, mely által a tanuló bármily
kicsiny legyen is, minden megerősítés nélkül
játszóságnak tekintvén a tanulást, rövid idő
alatt bámulandó haladást teszen, nemcsak az
olvasásban, hanem az írásban is; összekötvén
a kettőt egymással ugyanarra, hogy mire
már valamelyik a tábláról az olvasó-könyv-
be átmegy, már írni is tud minden szót; ek-
kor aztán egyenesen megkezdí az egyvonala
való folyó írást, bizonyos feladott tárgyakról
önállóság tetszése szerint fejezvé ki a gyer-
mek gondolatját.

A mód, melyet tovább is követ, igen ész-
fejtő, de azt leírni egész könyv kívántatnék,
már pedig most is igen hosszúra terjednek
soraim; azonban nem mulasztatom el, mi-
előtt más tárgyra mennék át, kiemelni itt még
a tanítónak egy kis fiát, ki bár még nem
töltötte be az öt évet, mindenféle magyar
könyvből folyatást olvasott.

A számadásból mindkettőn feleltek mind
fejben, mind táblán, feladván a nagyobbak
a törtszámokat, egyszerű és összetett hármak
szabályait együtt, mely szabály szerint főben
is fejtettek meg feladásokat, míg a kisebbek
a négy első részét adták fel. A hely szüke
miatt a többi tantárgyakról csak annyit mon-
dok, hogy azok is mind igen helyesen vol-
tak tanítva, melyből mindenütt a tanításmód
célszerűsége tűnt ki.

Nem kevésbé tűnt ki a német tanító igen
helyes tanítási eljárása is mind a német nyelv-
ben, mind az írásban (szőpírástanban).

Különösen az írást illetőleg merem állítani,
hogy vannak többek, kik szebb próbairatot
mutattak mint lehetne egy I-ső vagy II-dik
gymnasimbeli tanulótlól várni. Elvégezvén a
tantárgyakból vizsgálatot, melyet egy szép
hazafias ének fejezett be, egy tanuló által
elmondott utó könyörgéssel.

Végre most helybeli pap tiszteletes Bara-
bás József ur kijelentvén a maga és szülők
nagy megelegedését, a legkittinőbb gyerme-
kek közt kiosztott egy bizonyos mennyiségű
jutalom-könyvet; ezután pedig a tanítókhoz
fordulván rövid szavakban megköszönte nekik
fáradhatlan szorgalmukat, melyet a gyerme-
kek körül kifejtettek; buzditván egyszersmind,
hogy ezután is igyekezzenek kötelességeik
teljesítésének ily eredménydus jeleit adni,
mint most.

Végre a gyermekek elénekelték "Házad-
nak rendületlenül" és "Isten áld meg a ma-
gyart", mire a hallgatóság s különösen a szü-
lők csendesen, megelegedéssel arczukon el-
oszlottak.

Már bezárom közlésemet azzal az édes
óhajattal, hogy becses lapjában vajha egy
kis tér nyíljon, az olvasó közönséggel köz-
vizsgálatát gyermekeinknek megismertetni! s

bár ennek következtében több ily eredmény-
nyel teljes próbatétel olvashatnánk becses
lapjában, a mi fájdalom nagyon ritkán törté-
nik! a mi különben nagy hatást gyakorolna
mind a tanítókra, mind a szülőkre, mind a
gyermekekre; hogy miért, azt nem fejtegetem,
hanem megfajtását a tisztelt olvasóra bízom
ezuttal.

Maros-Ludas, martius végéről.

Megszakítva hosszas hallgatásomat, melyre
a mostoha sors üldözései kényszerítettek, köz-
lésem sorát ott kezdem, hogy a tisztelt olva-
sót az innen egynegyed órára, mondhatnám
regényes felkésű, szépen rendezett, 2000
lelken felül számláló, nagyrészt magyar ajku
év. ref. valláson levő Maros-Bogáth községébe
vezetem.

Mintán méltóztat tudni, hogy itt egy jó
lábán álló "olvasó-egylet" van, csak azt su-
gom meg, hogy jól rendezett, mindenki
elismérését kivívott dalárda is létezik, a mi
a köztiszteltetben álló, fáradhatatlan buzgó,
igazán papnak méltó, ev. ref. lelkész To-
kaj János ur dicséretre méltó megérdeme.
Esz ezel már bemutatom a magány fiu- és leány-
iskolát; ugyan megtevém ezt becses lapjának
mult év sept. 18. 135-ik számában, de az
csak felületesen történvén, most jobban kívá-
nom megismertetni, mintán a vasszorgalmában
és a gyerekek iránt finom szelid bánásmód-
ban, szinte páratlan magántanító T. S. ba-
rátunk alig fél évet tartott fáradalmának er-
edményét láttam és hallottam. A szerencsés
véletlen átvitt tegnap délután a nevezett szom-
széd helységbe, és így ez ügyes tanító alatt
folyt vizsgára is. Az egybegyűlt számos hal-
gatóság látva, hogy minő haladást tőnek ily
rövid idő alatt, ezen apró mind esinos magyar
öltönybe jelent kisdedek, mindenféle tantá-
rgyakból, nemcsak hogy bámulat fogta őket,
de többen örömkönyveket is hullattak, főleg
mikor a hazai történelem, énekek és imák
kerültek sorra. E magán tanodában jelenleg
10 fiu- és leány-gyermek (5-10 évesekig)
nyer oktatást; fentartatik Belényesi Zsigmond,
Vizi Farkas, Kádebb János és Tokaj János
derék hazánkiai által; részesülhet benne 20
gyermek, s a fentartási költség aránylag osz-
lik azok közt, kiknek gyermekei oktatást
nyernek. Eigyelmeztetni kívánom a szülőknek,
é vidékinkre, (mely a legközelebbi várostól
is 4-5 mérföld távolságra fekszik) valóban
különösen a leány-gyermekekre, szóval nem is
mondható, mily üdvös intézet, hol oly ok-
tatást nyernek, a milyennél jobb nem is kell.
Szerzett tudomás után azt is közölhetem, hogy
a szomszédhelységbeli gyermekek, több ur
háznak jutányos árért, illő ellátást és gon-
dozást nyerhetnek; miben az a jó, hogy a
szülők is többször ügyelhetik gyermekeik ok-
tatását a nélkül, hogy e pénzügyükben sokat
kiadnának. Ugyan a tegnapi napon templom-
zás után tartatott az alsó osztály gyermekei-
nek iskolai vizsgálata is, a mint hallom di-
cséretes eredménnyel; de minthogy azon

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

— Ah Spott? hol látta ön ez embert?
— Birtokomhoz közel egyik rokonom gaz-
daságát viszi, és meglehetősen néphóhér. De ön
mintha ismerné e nevet?
— Igen! ő gróf Honti Emillel nagy barát-
ságban állott. Ő a magyar gárdánál szolgált.
Egy vasgönczűt vett el s elpazarolva annak
mindenét, külön szakadt tőle és az előkelő
házaknál élődött. Ő igaz hogy szintén szőke
volt mint Emil gróf, s szintoly magas, de ép-
pen arczuk kifejezésében nem volt semmi ha-
sonlat. Spott szemöldökének vonalában a hom-
lok elődomborult, s némileg buta kifejezést
kölesznözött arczának. Ő nem is volt kancsal,
sőt igen éles szemmel kérkedhetett. Oly finom-
mul tudott aczélni metszeni, hogy őt csak
Emil gróf multa ebben felül. Nagyon is ve-
senyeztek egymással. Egy szobán átjöttünk s
elfeledtem említeni, hogy annak egyik falán
a mennyi aczélmetszeti táj- és freskók van
kettős példányban, az mind ezen verseny er-
edménye, ambar avatott bíráló Emil grófnak
fogja adni az előnyt Spott metszvényei fölött.
— Minél tovább nézem e képet, annál több
alaphasonlatot látok közte és Spott között.
Gróf Honti Kázmér ismerős volt Spottal?
— Nem, azon idő alatt mig Spott itt élő-
dött, az ifju gróf külföldi egyetemeken volt.
Egyébiránt azon Spott más lehet e néven,
mert ez sem kancsal, sem ripacsos nem vala.
— Meglehet! Sokan azt hiszik, hogy len-
gyel menekült főr vette föl ez álnevet. A
kiváncsiság fölgerjedett bennem annyira, hogy
ha Kázmér gróf ismeri vala Spottot, megirtam
iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

volna Arankának, hogy Halomvölgyen talál-
koztassa őket. Ah de most jut eszembe. Va-
laminek történni kellett azon emberen. Talán
meghímlőzött és arca e miatt változott el,
mert tény az, hogy őt a gróf Honti házhoz
emlékeztetek kötik.

Igy szólva Gábor elbeszélte hogyan löte
főbe a halomvölgyi piaczon Spott gróf Honti
Dániel egykori kedvenc lovát, a barna Dalit.

— De engem zavarba hoz e kép, mert
homlokán látok valamit, a mi Spottéhoz hason-
lít — végzé Gábor.

— Tévednie kell emlékezetének — szölt
a felügyelő — mert éppen homlokukon nincs
hasonlat — jegyezte meg a felügyelő.

— Nem uram, higgye ön nem téved em-
lekezetem. A füstészethez valamennyire értek,
de e képen oly alapvonásoknak látok, melyek
engem Spottira emlékeztetnek.

— Valami kevés hasonlat volt is a két
férfi közt — mondá a felügyelő — orruk, szá-
juk, magasságuk, testalkatuk sokban hasonli-
tott, de éppen a két arcz kifejezése volt kü-
lönböző; E mlgrófnak erős átjáró, mondhatni
vad tekintetű köleszőnenek szemöld redői, mig
Spott tekintete inkább üres, kifejezéstelen, jám-
bor elődi tekintet volt; meg lehet azonban,
hogy egy himlőzés tetemesen megváltoztatta
arcvonásait.

— Uram! e kép kifejezéseit egy nem fe-
ledhetem, mint Spottét nem feledtem, midőn
előbbször láttam őt. Egy kérdést kell még föl-
tennem: bizonyos-e ön a felől, hogy gróf
Honti Emil csakugyan Konstantinápolyba uta-
zott.

— Bizonyos vagyok uram. Eltávozta után
nem sokára vettem levélét. Ezt írt nekem:
"Öreg barátom. Tudom, hogy atyámat sze-
rette, de tudom azt is, hogy becsületes ember.
Azon pör, mely nevémet s családom nevét be-
moskolja, azt fogja követelni, hogy vajjon
ön. Mint becsületes embertől, nem követelhe-
tek tagadását. Ön látta, hogy atyám tulvitt go-
rombasága által különben is gyűlékony termé-
szetem oly önkívületbe ragadt, melyért ne-

kem az Isten is megbocsáthat, ki belém oly
sajnálattal méltó ingerlékeny természetet oltott.
Orjult voltam azon perczen, midőn a buzó-
gányt atyámra fogtam, de egy gondolat ma-
gambhoz hozott: hogy ő atyám, és visszarán-
tam a mért csapást. Csak a buzogány súlya
érte őt, s az erős férfiu en ütés nem lehetett
halálos. Ertesülve vagyok, hogy az orvosok
se itt keresték a halál okát. És ez vigasztalja
bűnbánó lelkemet. Reményem, hogy a vád
alól fölmentenek, és akkor visszatérek; de ha
az nem fog történni, a gróf Honti Emil neve
ki lesz törülve az élők sorából. Pörem ellátá-
sáig vezesse ön uradalmaink ügyét, az összes
jövdelem felét adja át testvérem rendelkezé-
sére alá, a más felét tőkésítse. Ha nevémet
az itélet bemocskolandja, soha hazámba vis-
sza nem térek s jogot sem tartok a gróf
Honti névhez. Midőn e levelem postára jut,
már nem leszek Konstantinápolyban. A törvény,
a büntetés éppen úgy nem fog utolérni, mint
barátaim tudakozásai. Ügyvédemnek éven-
ként négyezer forintot fizessen perem végellá-
tásáig." Ezek a gróf levélének főbb pontjai.
Teljesítettem rendeletét. A bíróság előtt egy
vallám ki a tényt, a mint volt. Az alsó-tör-
vényszék feloldozá a grófot, az első fölhíva-
nál három évi börtönrre lön ítélve, de felsőbb
helyeken az első ítéletet helybenhagyták, és
ő föl van oldozva a büntetés és gyalázat alól;
de sem mi, sem ügyvédje nem tudjuk holé-
tét, azt sem, ha életben van-e, vagy valahol
elhalt.

— Tehát ő csakugyan kiment Koustanti-
nápolyba? És mennyi éve lehet e levél kel-
tének?

— Négy éve telt.

— Spott öt év óta van Zováthy Rináld
bátyámmal. Nincs semmi kétség. Tévednem
kellett. De e szerint ama Spott sem Spott,
sem gróf Honti, hanem egy harmadik lény,
de ki lehet ő?

— A mint leírásából felfoghatom, bizonyo-
san ő egyik sem a kettő közül. Ezek ép és
dalias férfiak valának, természetük szabályos és

semmi görbesség vagy kinövés nem volt rajtuk
látható.

— De e homlok, s e szemöldök és e tekin-
tet — szölt újból Gábor. Menjünk el innen
— folytatá — még tartok föle, hogy utoljára
tücsökök költöznek agyamba. Mit is érdekel
engem az egész?!

XVIII.

Másnap reggel bucsut vett Gábor a szívé-
lyes Sylvester úrtól s a közel fekvő Szolnok
városba sietett, honnan vasuton szándékozott
mielőbb Pestre s onnan Bécsbe jutni.

A vaspálya, mely ma Nagy-Váradig nyitá
meg a gyorsabb közlekedést, akkor még csak
Szolnokig volt lehozva s Erdély lakói előtt
Szolnok város egy magyar Mekkának tetszett,
hova sokan csak azért elzarándokolhattak,
hogy a civilisatio ez új profétáját láthassák,
mely hivatva van, hogy az emberi nemzetet,
ha nem egy hibben, de egy közös világ-esa-
ládi érdekekben egyesítse.

A mint fiatalnak az indóház felé sietett,
egy kisebbszi vendéglő előtt megint meg-
pillantá azon felkoncsorodott szemöldökű kisded
fekete zsidót, kit Nagy-Váradon látott legelőbb,
s kire Tóbiás leírása után élénk gyauu ébre-
dett szívében.

Elhatározta magában ez embert figyelem-
mel tartani. És valóban, midőn a vasutment
megindulandó vala, s a jeladásra siettek az
utazók helyeiket elfoglalni, az élénk gyors-
sággal elősietők között megpillantá Gábor a
megjegyzett kis embert, a mint éppen a vele
szomszédos vagonba felugrott.

Midőn a pesti indóháznál leszállottak, föl-
fedezte azt is, hogy e gyanus ember utána
kémkedik, sőt, midőn a felfogadott bérkocsin
a "Tigris" vendéglőbe behajtott, el nem ke-
rülhetett figyelmét, hogy gyanus üldözője ugyan
e vendéglőben vett szállást.

Folytatjuk.

jelen nem voltam, arról részletesebben nem szólhatok. Egyébiránt csak azt óhajthatjuk, hogy az ég adjon sok ily haladású helységet, mert akkor igazán lesz hazánk dicső és nagy. Hancz Pál.

Szászváros, apr. 9.

Szinte azt lehet gondolni, hogy Erdély-honunk ezen szeglete, melyben Szászváros-szék és Hunyadmegye fekszenek, valamiféle határzat által kioctroyozva van a magyar hírlapirodalom köréből, vagy pedig minden megjegyzésre méltó élettel nélkül csak élünk, tengünk és vagyunk, mert hírlapok utánj ugyan csak keveset tud rólunk a magyar olvasó közönség; pedig hát minket sem egremáltak még Erdélyből. Hunyadmegye pedig már csak a régi dicsőség annyi classicus rom-jainál fogva is méltó helyet foglal el szegény hazánkban; aztán mi sem aluszszuk a nagy alvók mély álmát, habár az ébrenlét se jár igen nagy élvezettel. Engedje meg hát a t. szerkesztő ur, hogy vágjam sarlomat rendes levelezőinek buzájába, s írjak meg némely dolgokat, melyeknek már közérdekűnek fogva se szabad ismeretlenül maradniuk.

Nem szölok politikai tárgyakról, mert különben megírom kellene azt is, hogy a szászvárosi ns tanácsnál két meghalt magyar szenator helyébe egy szász szenator substitutáltak; valamint szólnom kellene arról is, hogy mily benső (?) egyetértés lelkesíti itt is a külön népfajokat. De mirevaló olyan tényeket emlegetni, melyek amolyan teljes hatással vannak érzelmeinkre, mikor most tavasz van? szőlünk inkább magvetésről, a vetett magok csirázásáról, s a csirázáshoz kötött reményekről, még pedig nem ott künn a mezőn, hol a földész kezd izadni; nem is a kertben, hol puha kezek keztyűben fáradsz; hanem a nevelés terén, hol minden sarjadzó csira biztosít, hogy nem lesz mindig úgy, miként most van.

A mult évben Déván tartott ev. ref. köz-szent zsinatrol egy kirándulást tett volt az erdélyi reformatusok apostoli buzgalma főpász-tora Hátszegre, nem kiutazás végett, hanem hogy fölkeresse ottani hieit, ismerje meg szellemi szükségüket, és szívökre küsse az egyházi és iskolai élet felvirágoztatását. A nem nagy számu, de erős buzgalma hívek összeseregelvén a tisztelt főpásztor körül, né-mely az egyházak és iskolák rendezését illető pontokban állapodtak meg, melyeknek kivitelére m. Barcsay László főgondnok, gr. Kun Kocsárd, Bágya Károly aligondnok, Szilvási László, Kenderesi Farkas, Horváth János, Jordán Domokos, Brázovai Elek, Jakab Bé-niámin esperes, Dáné István szászvárosi 2-dik pap személyöken egy bizottmány nevezetett ki, a m. f. e. tanács által is utólagosan hely-benhagyatva. Ezen bizottmány többféle okok-tól gátlotva csak e folyó évi martius havá-ban kezdhetette meg és végezhetette működését; minő sikerrel? szőljanak a tények: Fejér-ven papi állomás biztosított 500 frt o. ért. évi biztos jövedelemmel és szállással, Borbát-rízen, Felső-Szálláspatakon, Nagypestényben iskolák állittattak fel két-két száz o. é. frt biztos jövedelemmel, szállással és kevés tan-díjjal. Azonkívül a hátszegi papi és iskolai alapok növelésére, biztosítására czélszerű in-tézkedések tetettek; és biztos remény van, hogy az ezekre tett áldozatok sora nincs be-végződve. Olyan vidéken, hol nagyszámban tömören van együtt magyar fajunk, semmi nagy csoda ennyi iskolának fentartása, de Hátszegvidéken, hol kevés számmal elszortan és e mostani idő terheitől lenyomatva laknak testvéreink, a felsorolt eredmény fényes bi-zonyítvány arra, hogy ott méltó képviselői laknak magyar nemzetünknek, kik tetteikben követtek a dicső példát, melyet a valóban nemes Kun Kocsárd gróf ur mutatott fel ál-dozatköszönetével*), és lelkesen járultak az egyházi és iskolai élet biztosításához, még pedig vallás- és nemzeti különbség nélkül összeolvadva a miveltség zászlója alatt. Ugy tetszik, mintha hazánk és nemzetünk szelid nemtőjét látnám hátszegvidéki testvéreink felé integetni hálás mosolylyal, és mintha monda-ná: mig e nemes buzgóság él bennök, miénk marad Hátszeg kies völgye!

Még fogok ilyen az egyházi és iskolai életet érdeklő tudósításokkal szolgálni, ha el-fogadná a t. szerkesztő ur.

B. D. J.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kormányzó ő exelja tegnap Bécsbe el-utazott, a mint bécsi és pesti lapokból gyanit-hatni, ezen elutazás összeköttetésben áll az erdélyi országgyűlés kérdése felett e hó ele-jén tartott ministeri értekezlettel.

— (Nekrológ.) Báro Egloffstein Adal-

*) A nemes gróf ur, miként annak idejében közöl-tett, 8000 forintnál o. é. többletén alapítványokat tett a hátszegi ref. magyar iskolák és tanulóik számára, nem is említve most a szászvárosi középiskola, egyház stb. számára régebben alapítottakat. Eljen! Szerk.

bertha és férje markusfalvi Török József kis-korú gyermekei József, Vilma, Béla, Imre s Ida nevében és báro Egloffstein Amália s férje Pogonyi Pogonyi Dénes kiskorú fiók Dé-nes nevében, valamint távol levő testvérök báro Egloffstein László császári kir. kapitány nevé-ben is szomoruan jelentik néhai édesanyjok, napajók s illetőleg nagy anyjaknak özvegy báro Egloffstein Béláné született boros-jenői Tisza Károlinának folyó hó 8-án éjjel, tüdő-széllhűdés következtében, életének 66-dik évében történt gyászos kimulását. A meg-boldogultnak hideg tetemei f. hó 11-kén dél-után 2 órakor fognak a zilahi sírkertbe örök nyugalomra tétetni.

Zilah, april. 9-én 1863.

— Hazánk egyik hírhedt szőlész gazdája hilibi Gál János körtvéfai tagosított birtoká-ban váltógazdaságot indítván, a táblák széleit gyümölcsfákkal kezdé beültetni. Kétszáz da-rab oltoványt ellátott, de néhány nap alatt rossz kezek kitépték. Így megy ez mindenfelé és minden téren. A gazda nem üzhet észlelyes gazdaságot, a tisztviselő pályára készülték nem lelik a remélt tét, a kereskedő boltja mind kevésbbé látogatattik; a régi rend és jólét hanyatlak, hogy meddig tart még így? az isten tudja.

— Komáromi Lajos jeles színészünk egy hozzánk intézett level utján kívánja ma-gát a közönség előtt igazolni a miatt, hogy a mult heten egypárszor, midőn neve a színu-lapra kitéve vala, föl nem léphetett. Ez idő alatt ugyanis falun, hová ünnepekre rándult ki, hűlés miatti betegségben szenvedett, mely közben hangja is elrekedt. A mint nyilatkozik, rosszul létezől a szinigazgatóságot értesítette, valószínűleg azonban ez értesítés későn érke-zett, mert azon előadások alkalmával, midőn Komáromi neve a színlapra kitéve volt, a szin-igazgató nem birt tudomással rosszul létezől.

— A napokban egy Kolozsvárra telepe-dett ember, ki egy elhalt tekintélyes grófnál udvari szolgálatot viselve tühethő életmódhoz jutott s itt egy vendéglátódoeskat tartá, kötel által lett öngyilkossá. A mint mondják, még kétszer kísérték meg előbbi időkben ez öngyil-kosságot, de mind annyiszer családja meg-menté; most azonban szerencsétlen szándokát végrehajtván, békületlen porai már a földben nyugszanak.

— Az internált lengyelekről írják: Langi-ewitz rendszerint nem fogad el látogatásokat. Mióta Tischnovitzban van, e várost, melynek körülbelül 240 háza és 200 lakója van, igen sok idegen kereste fel. Brün s a szomszéd vidékekről egész társaságok jönek, hogy a volt dictator meglátogassák, de többnyire hiába tették meg az utat, mert Langiewicz igen ko-mor, legfeljebb esténként sétál ki, és nem igen szereti a kíváncsi látogatókat. A kerületi elnök és rendőrbiztos Hrudetzky majd naponként a dictatornál van, kinek lakában sokszor éjfélig lehet látni égni a gyertyát. E lakással nincs megelégedve, mert szűk utczára nyílik és csak alkonyatkor éri a napugár. Három szobája van, melyek a'acsenyok ugyan, de egészen ujonnan, elegánsan vannak beburtozva. Lan-giewicz magatartásáról, s mindarról, a mi kö-zelében történik, mint mondják, naponként meg-értesít Brünbe. — Az Olmützben inter-nált lengyelek megszaporodtak, miután Krakó-ból e nap kban számosan szállítottak oda. Az ünnepekben, mint különösen buzgó katoliku-sok nagy áhítattal járták a templomokat, és e kegyeltek által épp úgy, mint tiszta, csinos öltözetük miatt általános figyelmet keltettek. — Iglauban a szlávok az ott beszállalást len-gyeleknek, a menyinyire töltök függött, vig hus-vétot szereztek. A polgári lövöldöke sok élel-mi cikket, bort hoztak össze, és miután ezt a lelkes megáldá, együtt lakmároztak az ig-lai polgárok — az ott internált lengyelekkel. Áldomások ittak császár ő Felsege, az iglai polgárok és családok, valamint Lengyelország jóllétére.

— Pesten Hornyánszki és Hummel kiadók "Das Königreich Ungarn, Seine Geschichte, Verfassung und seine gegenwärtigen Zustände" czim alatt, a czimből láthatólag érdekes tar-talmu munkára hirdetnek előfizetést, mire az olvasó közönséget figyelmeztetni érdekesnek tartjuk; a munka öt füzetben jelenik meg april 15-től fogva augusztusig, minden füzet 4—5 ivet tartalmaz, és ez öt füzet előfizetési ára 2 forint, mire az egész munka egyszerre megküldetik; a kik fizetetlenként kívánják megkapni, a két forinthoz még 50 krt mellékelnek. Az előfizetés a kiadókhoz czimzendő Pestre Fehérhajú utca 3-dik szám.

— Tiltott könyvek. A bécsi es. kir. országos törvényszék, a es. kir. államügyész-ség indítványára elismerte, hogy a következő könyvekre a hozzájuk mellékelt bünvádak súlyosodnak, miért is terjesztéseket a sajto-törvény 36-dik §-sa értelmében betiltja: 1) Les massacres de Galicie et Krakovie. (A nyilvános csend megzavarása.) 2) La Hongrie et la Crise européenne par T. E. Horn, Paris, 1860. (A császári ház egy tagjának megsér-tése és a nyilvános csend megzavarása.) 3) La Hongrie en face de l'Autriche par T. E.

Horn, Paris, 1861. (Mint az 1. szám alatti.) 4) La question des nationalités l'Europe, l'Autriche et la Hongrie, par L. Kossuth, Bruxelles 1859. (Mint a 2. szám alatti.) 5) La question Austro-hongroise par un hongrois (M. H.) Tu-rin, 1863. (Mint a 3. szám alatti), továbbá a következő német művek: 6) Egy magyar emigrans naplójából, Lipsee (felségértés és a császári ház egy tagjának megsértése.) 7) Schwarzenberg, színmű Klenze Farkastól (fel-ségértés és a nyilvános csend megzavarása.) 8) Olaszország s a nagyhatalmak 1861. év végén, Stachelstock, Altaua (a m. kath. egy-háznak s a császári ház tagjának megsértése, a nyilvános csend megzavarása.) 9) Fontos közlések az osztrák hadsereg főhiányairól, Ibrn Stifrid, Hamburg, 1862. (A császári ház tagjának megsértése s igazítás.) 10) Felhívás Németország katolikusaihoz, Ronge Józseftől, Frankfurt M. m. (A rom. katolikus egyház megsértése s egy jogositatlan vallásfelekezet terjesztése.) Végre mint erkölcsiség elleni vét-séget. 11) A Napoleonidák hőlygei, udvar-és palota-titkok, Mirécourt Jenőtől, Berlin 1862.

— Varasdmegye mult hó végén tartott köz-gyűlésében a nyelvkérdés okozott vitát. A hor-vátországi helytartótanács egy horvátul írt ut-levelet küldött vissza, hogy mellékeljenek hozzá német fordítást. A törvényhatóság el-határozta, hogy az utlevelet újra visszaküldi, s felír egyszermind a helytartótanács: esz-közölje ki, hogy a német hatóságok a horvát-ut írt utleveleket részesíték ugyanazon ér-zvényben, melyben a németül s olaszul írottak részesülnek; különben a horvát hatóságok sem fogják a németül írt utleveleket elismerni. Egy-szersmind felszólították a többi törvényhatósá-got, hogy hasonló határozatot hozzanak.

— Moldvaország főksáni és román ker-tileteiben a szarvasmarhák között a marhavész uj-ból kiútvén, a Moldvából Erdélybe hajtan-dó szarvasmarhákra nézve a vesztelési idő, az erdélyi főkörmányszék értesítése szerint, öt napról tíz napra emeltetett.

Nemzeti színház.

Apr. 11. Lendvay Márton és Lendvayné asszony 3-ik fellépé-től bérletszűnetben: "Guttenberg" dráma 3 felv. 1 felvonásos előjátékkal. Irta Dobsa Lajos. Lendvay a czimzerepet, Lendvayné asszony Julió, Guttenbergné hugát személyesítette, mindketten a kevés közönség teljes megelé-gedésére játsztak. Egészben véve igen sikerült előadás.

Apr. 12. A Lendvay pár negyedik fellép-tel, bérletben: "Nem tőröm a házánál" leg-utjabb ered. vigj. 3 felv., írta Lendvay Már-ton. Itt először. A darab meséje következő: Perendi Béla (Lendvay) színészség lesz, mi által nevelő atyjának, Magyar István földbir-tokosnak (Gyulai) haragját annyira magára vonja, hogy a véleménye szerint gyalázatos pályájával reájok is szégyent hozó fiut egy-általában nem tűri meg a házánál, pedig magos vonja oda: Magyar uram angyal szép s jó leánya, Rózsá (Lendvayné asszony) s Magyariné (Albiné) is pártjokon volt. Cse-lőködéshez, alakoskodásokhoz kell hát folya-modnia s így teszi látogatásait Rózsájánál, leendő neijénél, annál is inkább pedig, mint-hogy egy agg Körömői nevű ügyvéd (Rajz) oláldok körül s megérte atyjától kezét. Először mint egy levelet hozó, nagyon egyti-ni paraszt jelenik meg a házánál, másodsor-mint örült, harmadsor mint Amerikából haza-érkezett nagybátyja. Végre sikerül nevelő atyja ellenszenvét a színészet iránt legyőzni, mi főczélja a műnek, s Rózsája kezét a apától is megnyeri, mindamellett, hogy mint már gazdag örökös sem mond le a színészi pályáról. Elég jó s mulatságos darab s kivált némi rövidítések után Magyariné szerepében, (hol a lány-nevelésről s magyar családi ére-nyekről igen terjedelmes leczkészeket tart), s ha Peterdi Béla egy kissé gyöngédebb le-hetne minden prücskei mellett is nevelő atyja iránt: sokáig fentarthatja magát a színpadon. A szerző mint szerző s előadó is többször kihívott s ez utóbbi minőségében alakító tehetségének igen szép bizonyítványait adá. Átalában igen jó előadás volt, mindnyájan kivétel nélkül nagyon jól játsztak.

April 14. Lendvay ur vendégi jutalom-játékául: "Hamlet" tragoedia 5 felv. Shakes-peare-től, Vajda Péter fordítása szerint. Len-dvay mint Hamlet. Megvalljuk őszintén, hogy oly remek játék után, minő a Paulay volt e szerepben, mely nem rég adatra még élénk, friss emlékeztében van a közönségnek, nem kis mértékben feltöltött Lendvay korszoruit. Mi ugyan úgy vagyunk meggyőződve, hogy Lendvay különösn a társalgási és vig sze-repekben van inkább elemében s annyi tra-gikai mélységet nem bittünk benne, a mennyi Hamlet személyesítésében annyira meglepett. Nem az a Hamlet volt ugyan, ki Paulai, de igen sok helyt szintén kiütnő és nagyszerű, az igen sok helyt szintén kiütnő és nagyszerű, a má-átmenetknél ugyan egyik hangulatból a má-sikba hagyott még kívánni valót fen, s az anyjával jelenetben is inkább csak a tul-szigorúság s kérelhetlenség hangját

fedezhették fel, mint egyszermind a mely fájdalomét is, hogy mindazt a mit mond, mon-dania kell, elhallgatni nem tudja; de mind-azonáltal dicsőösesen birkozott meg e rop-pant nehéz chameleon-változékonyságu s óriás-szerű erős és fortélyos szereppel. Lendvayné asszony is jó Ophelia volt s az őrtlési jele-net után középpályáinak egyik delnőjétől ékes bokréttával lepetett meg. Kiütnően adták még szerepeiket: Gyulai (a király), Paulayné (a királyné), Paulay (az első színész), Boér (Polonius) s Rajz (Lactes).

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, apr. 9. A "Morning Post", Palmerston lapja, mintha csak egészen visszahúzná Russel lordnak mart. 2-i ismeretes jegyzékét, oly lehangelő cikket kö-zöl a lengyel kérdésben. Az idézett lap sze-rint Oroszországtól nem várható, hogy a len-gyeleknek alkotmányt adjon. Az 1815-i szer-ződések magyarázatával nincs miért tőrdni a hatalmaknak. Mindenik hatalom érthet a szerződések által ígért alkotmányos szerkeze-tek alatt, saját nézponja szerint, valami egye-bet s Oroszország kétségen kívül érősiheti, hogy kötelezettségeinek eleget tett. Különben, írja tovább a "M. P.", Oroszország csak ab-solut kormányrendszer alatt tarthatja fen ma-gát; egy alkotmányos Lengyelország pedig nem maradhatna visszahatás nélkül Oroszor-szágra.

Ugyanazon lapnak párisi tudósítója írja: Olyan személyek, a kik ismerik az orosz kor-mánynak lengyelek iránti érzületét, azt állít-ják, hogy a jelen alkalom arra fog felhasz-náltatni, hogy a lengyel nemzet megsemmisít-tessek, vagy legalább a következő ötven évre lehelenné tétessék minden felkelése. Orosz szolgálatban álló egyének nevetnek amaz esz-me felett, mintha a czár közbocsánatot adna vagy visszaadná jogait a lengyeleknek. Sze-rintök a jelen felkelés minden ilyszerti lépést kivilhelenné tett. Azt hiszik, hogy a czár sa-ját birodalmában valószínűleg semmi jelenté-keny nehézségekre nem fog találni, a melyek Lengyelország irányában követendő politikáját meghusíthatnák vagy akadályoznák. A sza-badelvűek, a kik a lengyel ügyben saját ügy-öknek tekintik, igen kiesiny pártot képeznek s néhány oly egyénből állanak, a kik sugalla-taikat külföldről kapják. A diplomatiai beavat-kozástól csekély sikert remélhetni. Egy beszél-nek az Oroszországot képviselő egyéniségek. Azonban a "megsemmisítési" terv végrehaj-tásáig, úgy látszik, még lesz egy kis baj a lengyel felkelőkkel.

Olaszország. Turin, apr. 9. A lengyel ügy iránt egész Olaszországban élénk részvét nyilvánul. Minden pártbeli tügnökök forognak a nép között: lelkesítik az ügy iránt. Nyíltan és titokban folyanak a fegyverkezesek és to-borzások a lengyelek részére. Az "Unita ita-liana" Mazzinának és Garibaldinak az olasz néphez intézett kiáltványát közli, a melyben adakozásra hívják fel a népet a lengyel fel-keles gyámoltása végett, kijelentvén, hogy a legcsekélyebb összegek is elfogadtatnak. A kormány éles szemmel kíséri e mozgalmakat, kivált az érintett kiáltvány nem tetszik a kor-mánynak adatai vannak, hogy a cselekvő párt-nak más a célja, mint Lengyelország felsza-badulása; vagy az orosz kormány iránti te-kintetből, vagy talán Párisból jövő utasítások következtében, annyi bizonyos, hogy a turini kormány a lengyel ügy mellett lelkesedést alkalmul akarja felhasználni a cselekvő párt elleni fellépésre.

Milano, apr. 11. A mai "Perseveranza" meghazudtolja a némely hírlapok által terjesz-tett felriasztó híreket. Az idézett lap azt hi-szi, hogy a cselekvő pártnak a velencei ha-társzél közelében összegyűlt néhány tagja elő-készületeket tesz, a melyek a közönséget uj-ból megzavarhatnák. Azonban sem az érintett hírek, sem ama készüldések nem rendíthetik meg a kormány elővigyázatában és szilárdsá-gában s a nép eszélyességében helyzett bizo-dalmat.

Orosz- és Lengyelország. Varsó, april 11. A nagyherceg helytartó eléterjeszté-re Felinski érseknek a lengyel királysági államtanácsból elbocsátatása legfelsőbb helyen jóváhagyott.

Kownoból írják apr. 1-ről, hogy Licha-scheff tábornok egy draganyos ezreddel és 8 ágyúval azon nap érkezett oda az augustowi kormányzóságból. Azonban megérkezése után, néhány órával azt a hivatalos tudósítást kapta, hogy az általa elhagyott tájakon uj-ból kiütnő és pedig nagyobb mérvben a felkelés. A kos-lovai-rujai vasutállomást megróhanták s az ottani 80 főből álló helyőrséget megsemmisít-tették. E tudósítás következtében este felé kö-zülk küldetett oda, de hir szerint ezek is nagy veszteséggel visszavertek.

A "Dresd. Journal"-nak írják Varsóból april 6-ról: Ma különféle hírek keringenek a

városban. Azt mondják, hogy tegnap a nagyherceg egy hivatalos sürgönyt kapott, amely szerint Finnlandban komolyan kiütközött a forradalom. A keleti tenger-melletti tartományok partjain néhány fegyverrel terhelt hajó kötött ki, s a finnlandi felkelés összeköttetésben van a lithvaniaiával.

A táviratilag közölt ukáznak, a lengyel felkelésben részesek ingó és ingatlan javai elkobásáról, nevezetesebb pontjai a következők: 1. §. A némely nyugati kormányzóságokban kiütközött zavarokban való részvétel egy személy, mint a vagyon tekintetében felelősséget von maga után. 3. §. Lezárolás alá esnek: minden ingatlan tulajdonos, továbbá ingóságok és tőkék, mint bankjegyek, részvények, kötelezvények és készpénz. 4. §. A csupán haszonélvezetre szolgáló vagyon is zár alá esik. 7. §. A lezárolt vagyon kezelésével az illető helységnek egy rendőri hivatalnok bizatja meg. 10. §. Ha valamely zár alá eső tulajdon haszonbérlelői kezek közt van, s a haszonbérlet nem bűnös, úgy ennek csak a haszonbérösszeget kell beszolgáltatnia. 15. §. Olyan családtagok, a kikről bebizonyosul, hogy a felkelésben nem vettek részt, s külön vagyonuk nincsen, a családfő lezárolt vagyonából, elelmi járadékot kapnak. 16. §. A lezárolás a rend teljes helyreállításáig tart. Ha időközben, a tulajdonos ártatlansága kiderül, előbb is megszűnik.

A fenebbi rendszabályok csak az Oroszországba beolvasztott régiók lengyel tartományokra vonatkoznak, a mi arra mutat, hogy a felkelésnek ott is aggasztó fokra kellett kifejlődni. A varsói helytartó azt az utasítást kapta, hogy a körülményekhez képest észleltnek látszó hasonló rendszabályokat a lengyel királyságra nézve is tegyen javaslatba. A „Czas” az orosz hatóságoknak a parasztozhoz intézett egy kiáltványát közli, amelyben többek közt ez áll: „A nemes urak magokhoz ragadták földjeiket; ne tőrjétek. Egessétek fel a nemes udvarokat, öljetek ki a birtokosokat; csak akkor lesz a királynak nyugalma, s a felsőségnek tiszteltben tartása.”

A nevezett lapnak egy varsói levelezője írja, hogy még az 1831-i lengyel hadjáratban

részt vett orosz tiszt is azt állítja, hogy a mostani felkelés sokkal makacsabb az akkoriaknál.

A francia- és angolországi menekültekből alakult Lapinski-féle lengyel legióról írják Malmöböl márt. 31-ről: A vállalat költségei nagyobb részt lengyelországi pénzből fedeztetek, jelesen a sorsnoveci pénztárból elvett 10,000 rubel is odafordított; ezenkívül jelentékeny összegekkel járult még az emigráció s a különböző angol- és franciaországi bizottságok. Mintegy 200 lengyelült hajóra s 1500 darab kitűnő angol fegyvert, 3 legjobb szerkezettől vontagut, 100 kardot és pisztolyokat s nagy mennyiségű hadszert vittek magukkal. A hajót 1300 font sterlingen bérelték, ezenkívül a kapitány korszadást minden személytől naponként 2 sillinget kap. A kapitány kötelezte magát, hogy Samogitia vagy Kurland partjain fog kikötni; azonban csak hamar az elindulás után egyenetlenség fejlett ki a lengyel vezetők és a kapitány között, a ki, miután az elindulás minden készen volt, aggodalmat látszott mutatni hajója miatt. Utközben, a Sund egyik kikötőjében sürgöny érkezett Herzentől, a ki jelentette, hogy az orosz kormány már mindenről értesülve van. Egy 24 óráig tartott vihart is ki kellett állani a hajónak, a mely ekkor egy horgonyát elvesztette. Az egész ut alatt a kapitány fondorkodásaival kellett a lengyeleknek küzdeniük; majd a val állott elé, hogy az ivóvíz elfogyott, majd, hogy a matrózok megtagadták az engedelmességet. Kopenhágában az is kiderült, hogy a túsulat, a melynek a hajó tulajdona, az orosz kormánytól is összeköttetésben áll. Miután a lengyeleknek semmi kilátásuk nem volt, hogy a kapitány ellenkezését legyőzhessék, elhatározták, hogy svéd parton, Malmöben kikössenek.

Görögország. Az atheni nemzetgyűlés két nevezetes végzést bocsátott közre. Egyik a királyválasztásra vonatkozik s tartalma a következő:

„A görög nemzet második gyűlése Athenben meghatározta: 1. cikk. Keresztély Vilmos Nándor Adolf György dániai kir. herceget, Keresztély dán koronaherceg másodikulott fiát a nemzeti gyűlés egyhangulag ki-

kiáltotta Görögország alkotmányos királyává I. György név alatt. 2. cikk. György király törvényes utódai a keleti orthodox hitvallást tartoznak követni. 3. cikk. A nemzeti gyűlés tagjai közül választandó 3 tagu bizottság fog Koppenhágába menni, hogy a hercegnek Görögország koronáját a hellen nép nevében felajánlja.”

A másik végzemény a jonai szigetek ohajtott annexóját tárgyalja következőleg hangzik: „A hellen második nemzeti gyűlése Athenben, tekintettel Nagybritania királynéjának trónbeszédében tett nyilatkozatára, meghatározta: 1. cikk. A hellen nemzet forró ohajátást nyilvánítja az iránt, hogy a hét szigetből álló görög államot, minél hamarabb lehet, egyesítve lássa a már szabad Görögországgal I. György, Görögország alkotmányos királynéjának uralkodása alatt. 2. cikk. A felségének Nagybritania királynéjának a nemzeti gyűlés halál szavaz azon jószándékáért, a melyet Ő felsége, a Görög nemzet ezen hő kívánságának teljesülését illetőleg már kijelentett. 3. cikk. A végrehajó hatalom megbízza, hogy e végzemény tartalmáról azt, a ki illet, értesítse.”

Ujabbak. Augsburg, apr. 12. A mai „A. A. Ztg.” Turinból, állítólag „jókézből” azt a hirt közli, hogy Napoleon császár kérést tett: „Kész lenne-e Victor Emmanuel 60000 emberrel a császárhoz csatlakozni?” Cialdini azt felelte, hogy „lehetőséges.” Ugyanazon lap szerint egyenesen Pétervárról érkezett levelek igazolják, hogy Kronstadttól és Pétervárt erősítik, Finnlandot s az egész hadserget hadilábra állítják.

— Breslau, apr. 13. A „Bresl. Ztg.” szerint a Kolo és Konin közti csatában a lengyelek győztek.

— Varsó, apr. 12. Egy itt keringő hírszerint Kalisnál nagy ütközet történt volna. A veszteség mind a két részlől jelentékeny; 2000 orosz s 1000 lengyel elesettől beszélnek. A „Danz. Ztg.”-nak írják, hogy Wielopolski nem lépett vissza, hanem Berg tábornokkal azon a reformterven dolgozik, a mely a felkelés legyőzése után a lengyeleknek engedélyeztetni fogja.

— Sz.-Pétervár, apr. 12. Nyilatkozvány jelent meg, a mely a lengyel felkelőknek közbocsánatot ígér. Többek közt ez áll benne: Rajtunk fekszik a kötelezettség, megóvni az országot a rendtelenségre visszatéréstől s a politikai életnek egy új korszakát nyitni meg, a mely a közigazgatási és helyi autonómiának okzerű szervezését kívánja alapjául. Ezen autonómia alapjait mi amaz intézményekben tettük le, a melyek oetroyáltatván, még nem próbáltattak meg a tapasztalás által. Mi szilárdul ragaszkodunk ezen intézményekhez, a midőn fentartjuk magunknak, hogy kifejtésükkel az idő és ország szükségéhez képest haladjunk. A közbocsánat nemcsak a lengyelekre, hanem a nyugati tartományok orosz lakóira is kiterjed, a kik május 1-je előtt megadják magukat.

— Frankfurt, apr. 13. A mai „Europe” a pápának Ausztria és Franciaország császárjához intézett két sajátkezi iratát közli, a melyekben a pápa leplezetlenül védi a lengyelek ügyét, s buzdítja a két katolikus uralkodót, hogy az orosz orthodoxia alatt nyugó szerencsétlen lengyel katolikusokat vegyék oltalmuk alá; emlékeztetőkbe hozván, hogy Lengyelország felosztása következtében 11 millió katolikus kényszerített a legkevessebb nyomorúságokkal hitének megtartására, a kiknek nagy része most vissza kívánczik az egyház kebelébe.

— London, apr. 12. Az „Observer” írja: A Pétervárra küldött jegyzékek azonosak. Kevésbé harciasak, mint Franciaország, de kevésbé szelidek, mint Ausztria javasolta. A nagy hatalmak a bécsi szerződés feltételei mellett állanak. Kérdés: ki fogja-e elégtíni ez a lengyeleket?

Bécsi börze Aprilis 15-kén: Nemzeti kölcsön 81.55. 5% Metalliques 76.10. Bank-részvény 800.—. Hitel-részvény 206.50. Váltó Londonra 111.30. Ezüst 110.85. Arany 5.33.

Aprilis 13 kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 75.75. Erdélyi 73.25.

T. és felelős szerkesztő DÖZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

(80) Egy gyakorlat és jó bizonyítványokkal ellátott **Gazdatiszt** ajánlkozik Szentgyörgynaptól fogva **állomásra**. Lehet értekezni, vagy írni, **Sz. F.** névalatt, a külső-torda utcájában **15-dik szám alatt**.

(79) **Kiadó bolt.** (3-3) Belső-monostor utcában, mltos Paget János n. 193 számú háza alsó helyisége, mely áll egy boltból három raktárral, kereskedési üzlet helyül több évekre haszonbérbe kiadandó. Értekezhetni **Duha** és **Tamáty** uraknál.

(7) **BÉRINGER** orvos tudornak (4-8) cs. kir. I. m. szabadalmazott nevezetes találmányu jeles **NÖVÉNYI HAJ-FESTŐ SZERE.** Ezen új találmányu szer a **legsakavatottabb orvosi tekintélyek** által megvizsgálva, a haj- szakál és szemöldök tetszés szerénti árnyéklatu festésekre, tökéletesen észlesterének s ártalmatlannak esmertetett, a nélkül hogy a bőrt foltosítsa, vagy azon valami szagot hagyja maga után. Az alkalmazása szerfelett könnyű, és ezen festő szer által előállított hajszínezetek a legtermészetesebbek, s a festési műtétel eredménytelensége lehetetlen.

A festés után, mely átálában tartós és hathatós szokott lenni, s mely mindég csak az utólagosan nőtt hajknál újítandó, használhatni, a szokott módon, jó hajkenőcsöt, vagy akárminemű tiszta haj-olajat. **Béringer** orvostudor növényi haj-festő szere két I. és II. számmal jelett üvegcsében tartatik, s mindenütt 5 frt o. é. szabott áron kapható, használati útmutatás valamint a műtételhez szükséges 2 kefe és 2 tál mellékelve van.

Dr. Béringer összes szabadalmazott készítményei az eredeti szabott áron: **Kolozsvárt:** csak is gyógyszer. **WOLFF J.** s **Khudi J.** özvegyénél kaphatók, valamint **Abrudbányán:** Ferenczi Mihály; **Beszterczen:** Kelp Ferenc; és **Dietrich & Fleischer; Brasóban:** Stenner F.; **Déván:** Büchler A.; **Nagy Enyeden:** Trajánovits Ede gyógyszerész és **Bisztricsányi A.; Erzsébetvárosban:** Schmidt A.; **Hátszegen:** Mátéi Béla gyógyszer.; **Kézdí-Vásárhelyt:** Hankó László; **Köhalomban:** Melas Ed. F. gyógyszer.; **Maros-Vásárhelyt:** Fogarasi J. D.; **Medgyesen:** Vándory & Brandsch; **Segesvárt:** Mi-selbacher fia és Teutsch; **Sz. Újvárt:** Placintár és fia gyógyszer.; **Szász-Régenben:** Wachner Traugott; **Szászsebesben:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zührer J. F.; **Székelly-Kereszturon:** Binder Márton; **Sepsi-Szentgyörgyön:** Vitályos Béla; **Sz.-Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer.; **Szeredában:** Gócsy A.; **Sz.-Somlyón:** Ruszka Ignác; **Tasnádán:** Szongott Jakab; **Tordán:** Velits G. és Wolff G.; **Zalatinnán:** Megay Guszt. A. gyógyszer.

Postán küldve a göngyölek és bérmentesítésért a **rendes áron felül** a távollás és csomag nagyságához képest még **30 egész 70 krig** melléklendő.

(51) 1863 (2-6)

Beküldetett.

Alkalmunk volt közelebből Buenos Airesből (Argentín szövetségből) egy iratot szemlélünk, melybe az ottani legelső házak egyikétől, **J. G. POPP** fogorvos urnál, Tachlauben város rész 557 sz. az **anatherin szájbizböl** 1000 palaczki rendeltetett.

Ambar ösmertes, hogy az **anatherin szájbiz** már világhírűvé vált, de mégis kíváncsok, hogy bár futólag is tényeket mutassunk fel, miként vergődött egy hazai ipartermék, annyi számtalan s sokszertű akadályok leküzdése után, az elsőbb foku kivíteli cikkek sorába.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda bettivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

MELLÉKLET: **Micsei és Társa** posti szalmakalapgyárának árjegyzéke.

POPP ur mint tudva van, Londonban az ott kiállított szájbizéért nem csak a becsülteless megemlézés kitüntetésébe részesített, hanem azon szerfeletti eredményekre vonatkozó tudósítások alapján, melyek ezen általános fog- és szájbetegek elleni szer által sikerültek, a nagybritanniai királyi kizárólagos szabadalom engedélyezésébe részesített.

Meg vagyunk győződve, miként az előbb említett megrendelés is azon kitüntetés következménye, mely nem sokára nagyobb mérvben fog ismételődni, mert bár ki is az **anatherin szájbiz** használatát megkísértette, annak ezen szer nélkülözhetetlenné vált.

Ha lehetne azon számtalan eseteket elősorolni, melyekben nevezet s orvosoknak bizonyítások szerint az **anatherin szájbiz** a fogfájdalommal szenvedő emberiségre nézve valódi jótékonyágnak nyilvánított, közönségesse tenni; akkor bizonyosan egy család se hiányozna ki nélkülözne ezen szert, s azt a leggyengédebb gyermekortól elkezdve mint óvszert a legundorított fog- és szájbetegek ellen ne alkalmazná.

Hogy különben is ezen hasznos és ezerféleképp ajánlatos szer, feltarthatlanul útát tört az elterjedésre, tanúsítják azon százezernyi üvegpalaczok, melyekbe az **anatherin szájbiz** megrendeltetve, a bel- és külföldön fogyasztatik.

Közelebből történt a londoni kiállításon kitüntetést nyert osz'rák iparversenyzők számára az ünneplés kiosztás.

Azon számtalan sokféle cikkek mellett, melyek Londonban kiállítottak, **POPP** urnak bizonyosan nagy becsültetere váland, magát a **kitüntettek** közé számíthatni.

Szolgáljon nekie ösztönül ezen kitüntetés hogy a megkezdett uton eredménytelenséggel előre; mi mindég készek levén az új eredményeket a legnagyobb elterjesztésbe részesíteni.

BIZOMÁNYOSOK:

Kolozsvárt: **WOLFF J.** és **Khudy J.** özvegyénél. **Tordán:** Wolff G. gyógyszer. **Szebenben:** Zührer és Müller, Steiner gyógyszerész. **Brasóban:** Fabick János fia és G. János fia. **Károly-Fehéredt:** Sander gyógyszerész. **Rus. Wagner** könyváros. **Segesvárt:** Misselbacher J. M. **Beszterczen:** Dietrich és Fleischer. **Décsen:** Kremer S. **Déván:** Büchler A. **Medgyesen:** Polbert gyógyszer. **Nagy-Enyeden:** Trajánovits Ede, és Oberth J. gyógyszer. **Urnál:** N.-Váradon: Janki J. **Huzella:** Fogarasi. **Fehér:** M.-Vásárhelyt: Bucher D. és Fogarasi. **Báldszfalván:** Korvitz T. **Szászvároson:** Leonhardt J., és Wostch gyógyszer. **Szász-Régenben:** Traugott és Wachner. **Zilahon:** Ifj. Ábrahám Gábor. **Debrezenben:** Beizer gyógyszer., Saltzman, és Czának J. S.-A.-lyhelyt: Deutsch József. **Szinger-Várallyán:** E. Gerber gyógyszer. **Szathmárt:** Veisz J. **Márm.-Szigeten:** Hoffman és Rath. **Holdmező-Vásárhelyt:** Wagner K. gyógyszer. **N.-Károlyban:** Jellinek gyógyszer. **Nagy-Bányán:** Tapp gyógyszer. **Ó-Maráthon:** Pfeiffer urak.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön

kapható:

Növendék ifjuság ima-könyve.

Hitben megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta **Medgyes Lajos**. Ára: nyomtató velin papíron, bőrbé kötve, tokkal, 1 frt. Díszkiadás, író-velin, bőrbé kötve arany metszéssel, tokkal, 1 frt 50 kr.

K O R Á N Y zsebkönyv.

A ref. iskolai ifjuság dolgozataiból szerkeszték és kiadták **b. Bánff Dezső** és **Réthy Lajos**.

I-ső kötet Kolozsvárt, 1861. Ára 1 frt 30 kr.